

Naslovnica › Sve vijesti › Vijesti

Multidisciplinarnost je ključ uspjeha u rješavanju problema ovisničkog ponašanja

VIJESTI

16/10/2024

Islandski model suzbijanja ovisnosti s posebnim naglaskom na alkoholizam kod mladih pokazao se iznimno uspješnim. Možemo li ga implementirati u Hrvatskoj?

U okviru Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar, Odjela za prevenciju ovisnosti i Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti prošle godine je održan drugi po redu Simpozij o problemu ovisničkog ponašanja mladih s temom "**Mladi i (ne)ovisni – Alkohol i mladi**". Prvi simpozij koji se održao prije dvije godine bavio se općenito problematikom ovisnosti, no već tada je odlučeno da svaki idući bude tematski kako bi se pojedina tema mogla što bolje razraditi.

Mr. sc. Snježana Šalomon, dipl. soc. radnica Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar pojašnjava kako navedena služba djeluje još od 1999. godine. "Osnovani smo unutar Psihijatrijske bolnice Vrapče kao Centar za prevenciju ovisnosti, no vrlo brzo se ustanovilo da roditelji ne žele djecu dovoditi u bolnicu jer naravno, ta djeca nisu psihički bolesna i postojala je, nažalost postoji hošuvijeki, velika stigmatizacija oko te bolnice. Izdvojili smo iz bolnice Vrapče fizički te u cijelom tom razdoblju djelovanja nismo uspjeli organizirati neki simpozij vezan za prevenciju i rane intervencije, a upravo su prevencija i rano otkrivanje ovisnosti veliki dio našeg posla. U konačnici, odlučili smo se za simpozij koji se pokazao iznimno uspješnim", pojašnjava mr. sc. Snježana Šalomon.

mr. sc. Snježana Šalomon (foto: Antonia Hohnjec)

"Ideja nam je bila da potaknemo multidisciplinarnost. Naši predavači su ljudi iz različitih struka, ali se svi dotiču

tog problema i mislim da je to kod takvih problematika izrazito važno. Da svi djelujemo zajedno. Organizirali smo i okrugli stol u koji smo uključili i mlade, jer su nam njihova mišljenja i njihovi pogledi kako doživljavaju problem jako važni. Simpozij je organiziran u hibridnom obliku, što se pokazalo dobrom odlukom. Uključivali su se ljudi iz manjih mjesta, koji teško mogu doći do Zagreba i u kojima se rijetko ili nikako ne održavaju stručni skupovi, pa smo u tom dijelu pokrili cijelu Hrvatsku i moglo se više ljudi uključiti", istaknula je Snježana Šalamon.

Govoreći o modelima i pristupima u prevenciji ovisnosti istaknula je važnost koncepta **modernog pristupa ovisnosti** koji se uvijek temelji na **multidisciplinarnosti**. **"Nema rezultata bez zajedničkog djelovanja svih stručnjaka"**, naglasila je Šalamon.

Nadovezujući se na tu tema, istaknula je kako se prošle godine u rad simpozija priključio i stručnjak s Islanda koji je govorio o poznatom **islandskom modelu** suzbijanja ovisnosti s posebnim naglaskom na alkoholizam kod mladih, a koji se pokazao vrlo uspješnim. Model Islanda počeo se razvijati pred nešto više od dvadesetog godina s ciljem poboljšanja i psihičkog i fizičkog stanja mladih. Naime, Island se odlučio na izgradnju raznih objekata za rekreaciju i zabavu koji su ponudeni mladima, no i same su škole uvele niz aktivnosti koje su mladi mogli odabrati. Danas su ovaj model implementirale neke Europske zemlje, dok druge također razmišljaju o tome jer je dao odlične rezultate. Ovdje je važno naglasiti da su baš svi dionici društva prionuli poslu u cilju ostvarenja rezultata – smanjenja ovisnosti o alkoholu i drogama. U tom zajedničkom djelovanju zapravo leži najveća tajna njihovog uspjeha.

*"Nema rezultata bez zajedničkog djelovanja svih stručnjaka", naglašava Snježana Šalamon.
(foto: Antonia Hohnjec)*

Prošlogodišnji Simpozij okupio je vrhunske predavače koji su obuhvatili širok spektar problematike i mogućnosti rješavanja kriznih situacija. Primjerice, doc.prim.dr.sc. Ivana Pavić Šimetin, dr. med.spec. školske medicine održala je predavanje na temu mentalnog zdravlja mladih i psihoaktivnih tvari u svijetlu pandemije i drugih izrazito stresnih okolnosti. U svom je izlaganju istaknula kako je još prije pandemije kovidom Svjetska zdravstvena organizacija pisala o pravilu 20:20, koje znači da 20% djece i mladih ima teškoće u mentalnom zdravlju, dok se samo 20% od njih adekvatno i pravovremeno liječi.

Prof. dr. sc. Zoran Zoričić, dr. med., voditelj zavoda za alkoholizam i druge ovisnosti KBC-a Sestre milosrdnice iz Zagreba u svom je predavanju istaknuo potrebu razrješavanja razvoja mladenačkih kriza, ali i rada na komunikaciju unutar grupa, kako obiteljske, tako i vršnjačke. O problemu i utjecaju alkoholizma jednog ili oba roditelja na rast i razvoj djece govorila je Snježana Šalamon gdje se osvrnula na problem ovisnosti i tajni (alkoholizam u obitelji) kao posljedicu pataloških odnosa.

"Kad govorimo o prevenciji, imamo i veliki problem s ekranima, govorimo načelno o mladima, no veliki problem su i roditelji koji se možda i same bore s nekom vrstom ovisnosti. Problem je danas ne imati alkohol u kući, jer je "normalno" da morate imati alkohol u kući ako vam netko dode da ga ponudite. Čak je sramota za domaćina ako ponudi samo kavu ili sok i kaže "Oprosti, nemam alkohol u kući". Mi se moramo mijenjati. Tek kad se mi odrasli promijenimo i počnemo razmišljati na drugačiji način, možemo govoriti o nekim pomacima na bolje. Taj dio svijesti kod odraslih itekako ima još prostora za poboljšanja. Treba o tome razmišljati, jer minimaliziranje

problema nije prihvatljiva opcija", ističe Šalamon te dodaje da promjene idu sporo, a problema je sve više. Možemo se pitati zar zaista proslava osamnaestog rođendana mora biti u znaku ispijanja alkohola i "dokaz" da se ulazi u svijet odraslih? I opet smo i u tim situacijama mi odrasli krivci za loše obrasce ponašanja.

Slušamo mlade, uočavamo njihove probleme i reagiramo na vrijeme (ilustracija: Pexels)

"U našem se poslu susrećemo s dvije fronte problema: **zašto djeca žele piti i zašto im se to brani**. Smatram da smo zakazali i u jednom i drugom. Naime, ne ulaže se dovoljno u prevenciju, a to je veliki problem. Krenemo li od školskog kurikuluma gdje nema dovoljno predmeta koji bi osvijestili taj problem, govorili o empatiji, uzrocima, posljedicama... tu je i lokalna zajednica koja je u probleme ovisnosti premalo ili nikako uključena. Gdje god su mladi ta prevencija bi trebala biti puno snažnija. Što se tiče dijela zabrane, tj, zašto se djeci brani da piju, mi imamo vrlo jasne zakone koj se na žalost ne provode, a zašto se ne provode? Jednostavno nemamo dovoljno sustava kontrole. Zato smatram da bi trebalo ojačati **sustavno djelovanje i samim time utjecati na prevenciju**", poručuje Snježana Šalamon.

Istaknula je kako je možda najteže s čime se susreću u radu, konkretno po pitanju alkohola, činjenica da mladi misle da nema zabave bez alkohola. "Postoji čak i jedan projekt *"Ima li zabave bez alkohola?"*, no ta je tema veliki problem. Tu moramo pronaći neki model koji bi im pokazao i dokazao da zaista postoje zabave bez alkohola", kaže Šalamon.

Zabave i alkohol kao kronični problem mladih. Ponudimo rješenje prema modelima koji su se po kazali uspješnim, poput primjerice islandskog modela. (ilustracija; Pexels)

“Svake godine organiziramo radionice o ovisničkom ponašanju. Također, imamo i program jačanja kompetencije u radu s mladima koji je usmjeren prema profesorima s željom da osvijeste svoje kapacitete, komunikacijske vještine i znanja o toj problematici te da se osnaže da rade s djecom, tj. ako primijete problem da ga proslijede na dobru adresu. Treba istaknuti i hvalevrijedni program **PoMoZi Da** Službe za promicanje zdravlja Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji također ulaže velike napore u suzbijanju ovisnosti, odnosno prevencije ovisnosti”, ističe Šalamon.

Treba istaknuti kako Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar” uz podršku Grada Zagreba organizira nagradni kreativni natječaj koji se provodi već više od dvadeset godina **Škola bez ovisnosti – Grad bez ovisnosti**. Učenici od 5. do 8. razreda osnovnih škola i od 1. do 4. razreda srednjih škola pišu slogane i sastavljaju plakate vezano za probleme ovisnosti. Učenici se natječu u dvije kategorije: najbolji plakat i najbolji slogan. Prva tri mjesta u svakoj kategoriji nagrađuju se vrlo vrijednim nagradama. Natjecanje se provodi tijekom listopada, studenog i prosinca 2024. godine. Više o natječaju potražite **OVDJE**.

Učimo iz boljih i uspješnih primjera prevencije ovisnosti. Možda bi i u Hrvatskoj model Islanda naišao na plodno tlo. Sasvim sam sigurna da bi. I upravo zato moramo svi zajedno još snažnije djelovati kako bi imali vidljive rezultate, odnosno smanjili ovisnosti i potaknuli mlade da drugačije razmišljaju i žive. Trebamo mlade potaknuti da imaju zdrav život i budućnost u kojoj će biti kreatori lijepih uspjeha i daleko od problematičnog ponašanja. No trebamo im nešto i ponuditi! Za početak, krenimo od nas samih. Razgovarajmo s djecom o problemima i odmaknimo se od stereotipnih obrazaca ponašanja koja su nam nametnuta.

I za kraj podsjetnik – ovogodišnji skup **Mladi i (ne)ovisni; mladi i ekrani** održat će se 5. prosinca, u **Međunarodnom mjesecu borbe protiv ovisnosti**. Uključite se u rad simpozija i zajedno pridonosimo boljoj budućnosti naših mladih.

Autor: Antonia Hohnjec

Fotografije/ilustracije: **Pixabay**, **Pexels**, Antonia Hohnjec

NAPOMENA: Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja

novinarske izvrsnosti.